

Środa z Funduszami dla szkół i uczelni

Materiały informacyjne

Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

7 października 2015 r.

WSTĘP	3
RPO WM: KSZTAŁCENIE I ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY	6
I. EDUKACJA OGÓLNA	6
II. DOSKONALENIE ZAWODOWE	11
POWER: PROJEKTY EDUKACYJNE NA UCZELNIACH WYŻSZYCH	21
III. DOFINANSOWANIE KIERUNKÓW STUDIÓW	21
IV. UMIĘDZYNARODOWIENIE UCZELNI	24
V. ZARZĄDZANIE W UCZELNIACH WYŻSZYCH	25
VI. UCZELNIE MEDYCZNE	26
INNE PROJEKTY DLA SZKÓŁ I UCZELNI	30
ŹRÓDŁA WIEDZY O FUNDUSZACH EUROPEJSKICH	32
SŁOWNICZEK	34

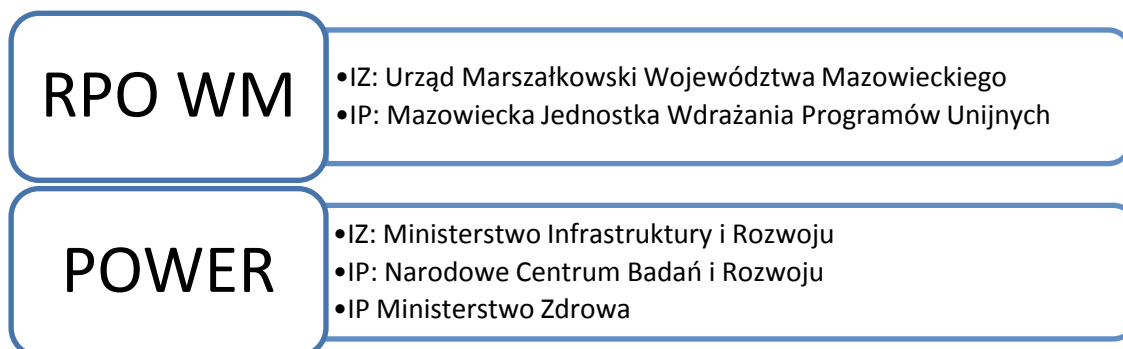
WSTĘP

W ramach Funduszy Europejskich szkoły oraz uczelnie wyższe zostały przewidziane do wsparcia w zakresie przede wszystkim projektów z zakresu edukacji. Źródłem finansowania dla tego typu projektów jest Europejski Fundusz Społeczny. W poprzednim okresie budżetowym – na lata 2007-2013 – projekty z tego zakresu były wspierane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL). Natomiast w kolejnych latach źródłem dofinansowania dla tego typu przedsięwzięć w przypadku szkół będą **Regionalne Programy Operacyjne (RPO)** oraz w przypadku uczelni - Program **Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)**.

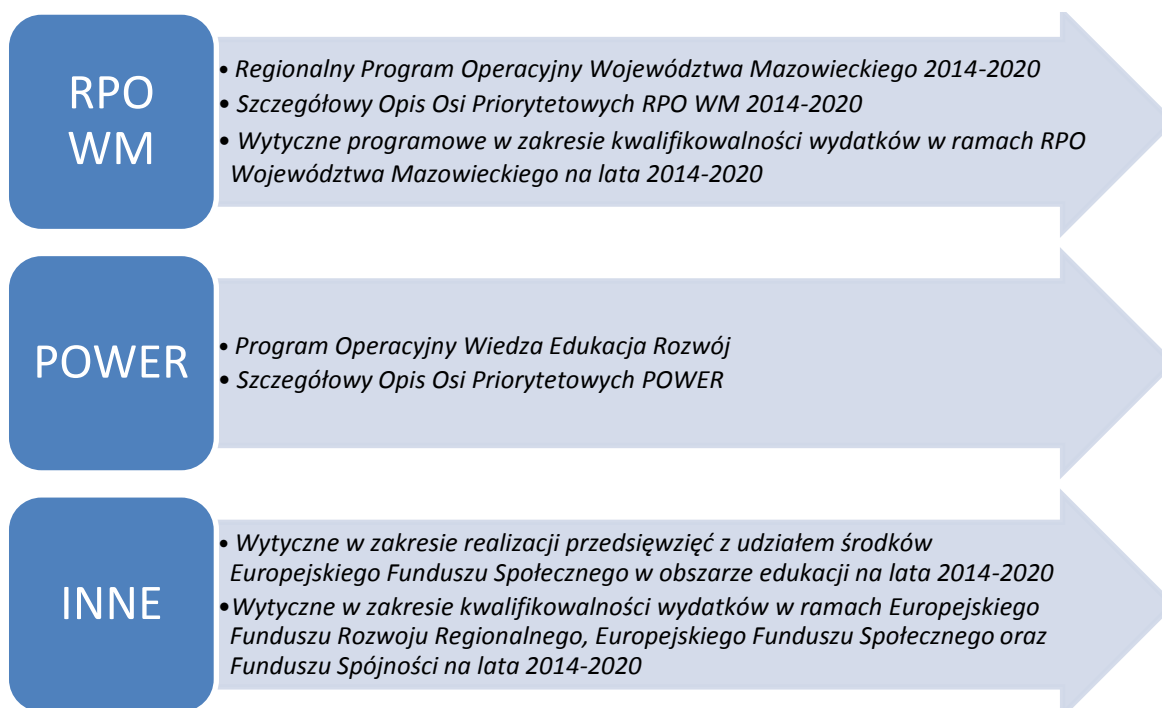
Niniejszy materiał przedstawia przegląd możliwości dofinansowania projektów w zakresie edukacji realizowanych w szkołach lub uczelniach wyższych na Mazowszu. Tego rodzaju przedsięwzięcia będą wspierane w ramach **POWER**, jak i **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 (RPO WM)**.

Za zarządzanie Programami Operacyjnymi odpowiadają Instytucje Zarządzające (IZ), które też mogą powierzyć część zadań, związanych bezpośrednio z organizacją naborów wniosków i wyborem projektów, Instytucjom Pośredniczącym.

Instytucje zarządzające i pośredniczące w RPO WM i POWER:

Najważniejsze dokumenty:

Przygotowując się do wypełnienia wniosku o dofinansowanie, należy zapoznać się z **dokumentacją konkursową**, w tym w szczególności z **regulaminem** danego konkursu, który zawierać będzie doprecyzowanie ogólnych zasad zawartych w w/w dokumentach. Pełna dokumentacja konkursowa publikowana jest na stronie internetowej danego Programu **co najmniej 30 dni** przed uruchomieniem naboru wniosków.

Przygotowując wniosek o dofinansowanie, w szczególności należy zwrócić uwagę na zapisy w **wytycznych i regulaminie konkursu** dotyczące następujących kwestii:

- Czy dofinansowanie zostanie przyznane w formie **zaliczki** czy **refundacji**?
- Jaki jest **okres kwalifikowalności** wydatków, czyli od kiedy do kiedy możliwe jest ponoszone wydatków, które będą podlegały rozliczeniu w ramach dofinansowania?
- Jaki jest minimalny **wkład własny** wymagany w projekcie oraz czy regulamin dopuszcza wnoszenie zarówno wkładu finansowego jak i niepieniężnego?
- Czy w ramach projektu możliwe są **uproszczone metody rozliczania wydatków** (poprzez: stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe, stawki ryczałtowe) oraz jakie są limity dla poszczególnych typów wydatków?
- Jakie są możliwe typy wydatków oraz limity dla **kosztów pośrednich** (związanych z obsługą projektu) i **bezpośrednich** (dotyczących zadań merytorycznych)?
- Jaki limit przewidziano w ramach **cross-financing** (zakup nieruchomości, remont, nieprzeznosna infrastruktura) i **zakupu środków trwałych**?
- Jaki limit przewidziano dla **zlecania usług merytorycznych**?

Poniższa tabela zawiera informacje nt. naborów wniosków w 2015 roku dla projektów dotyczących edukacji szkolnej i wyższej. Harmonogramy konkursów planowanych w 2016 roku zostaną ogłoszone do 30 listopada br.

RPO WM	Poddziałanie 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych)	Nabór wniosków: listopad 2015 r.	➤ Wsparcie kształcenia ogólnego ➤ Wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli	SZKOŁY
	Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów	Nabór wniosków: listopad 2015 r.	Modernizacja oferty kształcenia zawodowego (doradztwo zawodowe)	SZKOŁY
		Nabór wniosków: listopad 2015 r.	Wsparcie rozwoju nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu	
		Nabór wniosków: grudzień 2015 r.	Modernizacja oferty kształcenia zawodowego (staże, praktyki, doposażenie szkół i in.)	

POWER	Działanie 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym	Nabór wniosków: 20 czerwca – 22 lipca 2015 r.	Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, określanych w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę rozwijania określonych kompetencji w konkretnych obszarach oraz w oparciu o zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców/organizacje pracodawców.	UCZELNIE
		Nabór wniosków: 14 września – 14 października 2015 r.	Realizacja wysokiej jakości programów stażowych w ramach podnoszenia kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym - projekty w programie Studiujesz? Praktykuj!	
		Ogłoszenie konkursu – październik 2015 r.	Wspieranie świadczenia wysokiej jakości usług przez instytucje (np. akademickie biura karier), wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy.	
	Działanie 5.3 Wysoka jakość kształcenia na kierunkach medycznych	Nabór: 8 października – 9 listopada 2015 ¹	Realizacja programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej.	UCZELNIE MEDYCZNE
		Nabór: IV kwartał	Realizacja programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie kształcenia pielęgniarek i położnych ukierunkowanych na zwiększenie liczby absolwentów ww. kierunków.	
	Działanie 5.4 Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych	Nabór: III kwartał	Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno-demograficznymi	UCZELNIE MEDYCZNE

¹ Nabór wniosków poprzedzony jest etapem oceny fiszek projektowych. Fiszki przyjmowane były do 8 września br.

RPO WM: KSZTAŁCENIE I ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY

W ramach Programu Regionalnego wspierane będą zarówno projekty dotyczące kształcenia ogólnego, jak i zawodowego. Projekty będą mogły być realizowane na poziomie edukacji podstawowej, gimnazjalnej oraz ponadgimnazjalnej. Projekty adresowane będą do uczniów oraz nauczycieli.

EDUKACJA OGÓLNA

RPO WM

DZIAŁANIE 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży

PODDZIAŁANIE 10.1.1 Edukacja ogólna (w tym w szkołach zawodowych)

Typy projektów:

1. Kształcenie **kompetencji kluczowych** niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw i umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej):
 - a) **doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli** w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), w szczególności obejmujące²:
 - kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach POWER, **studia podyplomowe**;
 - wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie **sieci współpracy i samokształcenia** nauczycieli;
 - realizację w szkole lub placówce systemu oświaty **programów wspomagania**;
 - **staże i praktyki** nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty;
 - **współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami**, np.: szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
 - wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL
 - b) kształtowanie i rozwijanie u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), w szczególności obejmujące:
 - realizację **projektów edukacyjnych** w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem;
 - realizację **dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych** służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
 - realizację **różnych form rozwijających uzdolnienia**;
 - wdrożenie **nowych form i programów nauczania**;

² Wymienione działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.

- tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych;
- organizację **kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów** dla uczniów lub słuchaczy;
- nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m. in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych;
- wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

PROJEKTY EDUKACYJNE

Dofinansowanie **projektów edukacyjnych** będzie możliwe pod warunkiem:

- ✓ zakres tematyczny projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- ✓ projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin;
- ✓ projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

2. Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu:

- a) **wyposażenie szkolnych pracowni** w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki;
- b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu³;
- c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów lub słuchaczy w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki^{4,5}.

WYPOSAŻENIE PRACOWNI

Wypożyczenie szkolnych pracowni wymagać będzie możliwe pod warunkiem:

- ✓ katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych obejmuje:
 - podstawowe wyposażenie pracowni (wagi, szafy laboratoryjne itp.);
 - sprzęt niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów, obserwacji (przyrządy pomiarowe, przyrządy optyczne, szkło laboratoryjne, szkiełka mikroskopowe itp.), w tym narzędzia TIK wraz z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi;
 - odczynniki lub substancje chemiczne;
 - środki czystości;
 - pomoce dydaktyczne (środki trwałe, mapy, atlasy, roczniki statystyczne itp.);
- ✓ szczegółowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl.

³ Interwencja może obejmować formy jak wskazane w typie operacji 1 a.

⁴ Interwencja może obejmować formy jak wskazane w typie operacji 1 b.

⁵ Wymienione działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem

- ✓ liczba zestawów laboratoryjnych (doświadczalnych) zakupionych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych jest zależna od wielkości szkoły lub placówki systemu oświaty, mierzonej liczbą uczniów, a także liczby grup zadaniowych, które będą realizowały doświadczenia. Co do zasady, jeden zestaw laboratoryjny jest przewidziany dla grupy zadaniowej liczącej od 2 do 5 osób;
- ✓ wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych i matematyki powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności;
- ✓ zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego).

3. Korzystanie z **technologii informacyjno-komunikacyjnych** oraz rozwijanie kompetencji informatycznych:
- a) **wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK** niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej,
 - b) **podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli** wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego, w szczególności następujące zagadnienia⁶:
 - obsługa urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS;
 - wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;
 - nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
 - edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;
 - wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;
 - administracja wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową);
 - c) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń^{7,8},
 - d) **programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy poprzez naukę programowania**, obejmujące następujące działania:
 - podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie programowania m. in. poprzez: szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli w zakresie programowania; rozwój albo budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; opracowanie scenariuszy zajęć nauki programowania, które będą realizowane w pracy z uczniami lub słuchaczami; warsztaty metodyczne⁹;

⁶ Wsparcie jest realizowane z wykorzystaniem form wymienionych w typie operacji 1 a.

⁷ Wsparcie jest realizowane z wykorzystaniem form wymienionych w typie operacji 1 b

⁸ Wymienione działania będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.

⁹ Działania są realizowane według jednego z poniższych schematów:

a. szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez trenerów przygotowanych w ramach PO WER do realizacji programów szkoleniowych dla nauczycieli;

- realizację nauki programowania wśród uczniów lub słuchaczy m. in. poprzez realizację dodatkowych zajęć na podstawie opracowanych scenariuszy; działalność szkolnych kółek programistycznych.

Wyposażenie szkół i placówek w narzędzia TIK będzie możliwe pod warunkiem:

- ✓ szczegółowy wykaz pomocy dydaktycznych oraz narzędzi TIK, na zakup których udziela się wsparcia finansowego został określony przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl;
- ✓ pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności;
- ✓ maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem wynosi:
 - dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów lub słuchaczy – 140 000 zł,
 - dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów lub słuchaczy – 200 000 zł;
- ✓ wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w zespołach szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, jest uzależniona od liczby szkół lub placówek systemu oświaty tworzących zespół.

Ponadto projekt w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia jego realizacji, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, jest zobowiązany do osiągnięcia wszystkich funkcjonalności określonych w regulaminie konkursu.

4. **Indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcie ucznia młodszego:**

- a) **doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt** do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania;
- b) **przygotowanie nauczycieli** do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy;
- c) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach **zajęć uzupełniających** ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty.

Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego lub ucznia z niepełnosprawnością, obejmą II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum). Wsparcie ucznia młodszego oraz ucznia z niepełnosprawnością może być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych.

b. studia podyplomowe;

c. szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez ekspertów z dziedziny programowania;

d. szkolenia z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności nauczycieli szkół lub placówek systemu oświaty, które uczestniczyły w podobnych przedsięwzięciach.

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Doposażenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty obejmuje zakup m. in.:

- a. specjalistycznego oprogramowania;
- b. materiałów do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej;
- c. materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego;
- d. sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce;
- e. podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością

Przygotowanie nauczycieli będzie dofinansowane pod następującymi warunkami:

- a. zakres wsparcia obejmuje formy wsparcia wymienione w typie operacji 1 b;
- b. Wsparcie jest realizowana z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych;
- c. W ramach wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli preferowane będą działania służące poprawie kompetencji w zakresie pedagogiki specjalnej.

Zajęcia uzupełniające ofertę szkół dotyczyć będą w szczególności:

- a. zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- b. zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c. warsztatów;
- d. porad i konsultacji;
- e. zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.

Beneficjent: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)

Grupa docelowa:

- uczniowie i wychowankowie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne i zawodowe (w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi);
- nauczyciele i pracownicy pedagogiczni, szkół i placówek oświatowych;

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu 100 000.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania:
 - Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 80% kosztów kwalifikowalnych.
 - Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie ze schematami pomocy publicznej
- Minimalny wkład własny: 5%

Cross-financing i zakup środków trwałych:

Łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% dofinansowania unijnego na całe Działanie 10.1 (włączając cross-financing).

Instytucja organizująca konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

DOSKONALENIE ZAWODOWE

RPO WM

DZIAŁANIE 10.3 Doskonalenie zawodowe

PODDZIAŁANIE 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów

Typy projektów:

1. **Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu:**
 - a. **kursy kwalifikacyjne lub szkolenia** doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem, w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;
 - b. **praktyki lub staże** w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;
 - c. **studia podyplomowe** przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne);
 - d. budowanie lub moderowanie **sieci współpracy i samokształcenia**;
 - e. realizację **programów wspomagania**;
 - f. programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania **uprawnień egzaminatora** w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw;
 - g. wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

Doskonalenie nauczycieli i instruktorów będzie dofinansowane pod warunkiem:

- ✓ zakres doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami wynikającymi z planu rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe, z zapotrzebowania ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

DOSKONALENIE NAUCZYCIELI I INSTRUKTORÓW

kształcenia zawodowego określonych kwalifikacji lub kompetencji oraz z zapotrzebowania rynku pracy

- ✓ realizacja różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami działającymi na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty
- ✓ praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin;
- ✓ studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne lub szkolenia powinny umożliwić uzyskanie przygotowania pedagogicznego lub kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- ✓ studia podyplomowe realizowane w ramach RPO powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
- ✓ IZ RPO zapewnia preferencję dla realizacji w pierwszej kolejności studiów podyplomowych lub kursów kwalifikacyjnych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowo wprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo tworzenia nowych kierunków nauczania lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli kształcenia zawodowego.

2. **Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy** szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, uczniów lub słuchaczy szkół gimnazjalnych (wyłącznie w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego) i ponadgimnazjalnych, szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne;
 - a. **praktyki zawodowe** organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych;
 - b. **staże zawodowe** obejmujące realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami lub wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego;
 - c. wdrożenie nowych, **innowacyjnych form kształcenia zawodowego**;
 - d. dodatkowe **zajęcia specjalistyczne** realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, umożliwiające uczniom i słuchaczom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych;
 - e. organizowanie **kursów przygotowawczych na studia** we współpracy ze szkołami wyższymi oraz organizowanie kursów i **szkoleń przygotowujących do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych i mistrzowskich**;
 - f. udział w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w **zajęciach laboratoryjnych**, kołach lub obozach naukowych;
 - g. wsparcie uczniów lub słuchaczy w zakresie zdobywania **dodatkowych uprawnień** zwiększających ich szanse na rynku pracy;
 - h. programy walidacji i certyfikacji odpowiednich efektów uczenia się zdobytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej oraz kształcenia nieformalnego, prowadzące do

zdobycia kwalifikacji zawodowych, w tym również kwalifikacji mistrza i czeladnika w zawodzie;

- i. **doradztwo edukacyjno-zawodowe** (w tym dla uczniów szkół gimnazjalnych);
- j. wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- k. przygotowanie zawodowe uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w charakterze młodocianego pracownika organizowane u pracodawców, obejmujące naukę zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy, o ile nie jest ono finansowane ze środków Funduszu Pracy. Realizacja w/w formy wsparcia powinna być przeprowadzona w zakresie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 232).

PRAKTYKI I STAŻE

Organizacja **praktyk i staży** u pracodawców lub przedsiębiorców będzie możliwa, z zastrzeżeniem że:

- ✓ praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki zawodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu;
- ✓ staże zawodowe organizowane w ramach kształcenia zawodowego praktycznego dotyczą uczniów techników i szkół policealnych, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia;
- ✓ staże zawodowe wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego organizuje się dla uczniów techników i szkół policealnych w celu zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych objętych podstawą programową nauczania danego zawodu;
- ✓ staże zawodowe organizowane są również dla uczniów lub słuchaczy innych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne.

Ponadto okres realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego wynosi **minimum 150 godzin i nie więcej niż 970 godzin** w odniesieniu do udziału jednego ucznia lub słuchacza w ww. formach wsparcia.

Za udział w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym uczniowie otrzymują stypendium. **Stypendium** jest wypłacane za każde kolejne przepracowane 150 godzin. W przypadku realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w wymiarze 970 godzin wysokość stypendium wliczana jest proporcjonalnie. Wysokość stypendium określa IZ RPO, niemniej nie może ona przekroczyć połowy średniego wynagrodzenia (brutto) za pracę w danym województwie, wyliczaną na podstawie aktualnych danych GUS.

Na czas trwania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego jest zawierana **pisemna umowa** pomiędzy stronami zaangażowanymi w realizację praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Umowa powinna określać co najmniej wskazanie liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, okres realizacji i miejsce odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, wynagrodzenie praktykanta lub stażysty, a także zobowiązanie do wyznaczenia opiekuna praktykanta lub stażysty po stronie podmiotu przyjmującego na praktykę zawodową lub staż zawodowy.

Praktyka zawodowa lub staż zawodowy są realizowane na podstawie **programu**

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

opracowanego przez nauczyciela oraz dyrektora szkoły lub placówki systemu oświaty we współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Program powinien być opracowany i przygotowany w formie pisemnej oraz powinien wskazywać konkretne cele edukacyjne (kompetencje i umiejętności), które osiągnie praktykant lub stażysta, treści edukacyjne, zakres obowiązków praktykanta lub stażysty a także harmonogram realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Przy ustalaniu programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe praktykanta lub stażysty. Program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera szczegółowe zasady dotyczące wyposażenia stanowiska pracy praktykanta lub stażysty podczas odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz procedur wdrażania praktykanta lub stażysty do pracy i monitorowania stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych.

Podmiot przyjmujący na praktykę zawodową lub staż zawodowy:

- ✓ zapewnia odpowiednie **stanowisko pracy** praktykanta lub stażysty, wyposażone w niezbędne sprzęty, narzędzia i zaplecze, udostępnia warsztaty, pomieszczenia, zaplecze techniczne, zapewnia urządzenia i materiały zgodnie z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego i potrzebami praktykanta lub stażysty wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także z niepełnosprawności lub stanu zdrowia;
- ✓ **szkoli** praktykanta lub stażystę na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie BHP, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznaje go z obowiązującym regulaminem pracy na stanowisku, którego dotyczy praktyka zawodowa lub staż zawodowy;
- ✓ sprawuje **nadzór** nad odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w postaci wyznaczenia opiekuna praktyki lub stażu;
- ✓ **monitoruje postępy** i nabywanie nowych umiejętności przez praktykanta lub stażystę, a także stopień realizacji treści i celów edukacyjnych oraz regularnie udziela praktykantowi lub stażyście informacji zwrotnej;
- ✓ wydaje praktykantowi lub stażyście - niezwłocznie po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego - **dokument** potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera co najmniej następujące informacje: datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, cel i program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, opis zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, opis kompetencji uzyskanych przez praktykanta lub stażystę w wyniku praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz ocenę praktykanta lub stażysty dokonaną przez opiekuna praktyki lub stażu.

Katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty związane z odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego (np. koszty dojazdu, koszty zakupu odzieży roboczej, wyposażenie stanowiska pracy, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP praktykanta lub stażysty itp.) w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł na 1 osobę odbywającą praktykę zawodową lub staż zawodowy. Powyższa kwota może zostać zwiększona jedynie w sytuacji konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z udziałem uczniów w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym, wynikających ze zwiększonego wymiaru czasu trwania ww. form wsparcia.

Na etapie przygotowań do realizacji programu praktyki zawodowej lub stażu

PRAKTYKI I STAŻE

zawodowego są wyznaczani **opiekunowie** praktykantów lub stażystów. Każdy przyjęty praktykant lub stażysta ma przydzielonego opiekuna. Na jednego opiekuna praktyki lub stażu nie może przypadać jednocześnie więcej niż 6 praktykantów lub stażystów. Opiekun praktykanta lub stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego ucznia na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Do zadań opiekuna praktykanta lub stażysty należy w szczególności:

- ✓ diagnoza kompetencji i kwalifikacji praktykanta lub stażysty (we współpracy z nauczycielem);
- ✓ określenie celu i programu praktyki lub stażu (we współpracy z nauczycielem);
- ✓ udzielenie praktykantom lub stażystom informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- ✓ nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego;
- ✓ koszty wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty u pracodawcy powinny uwzględniać jedną z opcji:

- refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą praktykantów lub stażystów, o której mowa w lit. h, przez okres 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów;

- refundację pracodawcy dodatku do wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 10% jego zasadniczego wynagrodzenia wraz ze wszystkimi składnikami wynagrodzenia wynikającego ze zwiększonego zakresu zadań (opieka nad grupą praktykantów lub stażystów, o której mowa w lit. h, ale nie więcej niż 500 zł brutto, za realizację 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów);

- refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, który będzie pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu i dla którego praca z uczniami będzie stanowić podstawowe zajęcie – do wysokości wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu;

Wynagrodzenie przysługujące opiekunowi praktykanta lub stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, o których mowa w pkt. 13 lit. i, nie zależy natomiast od liczby uczniów, wobec których te obowiązki świadczy. IZ RPO w uzasadnionych przypadkach może podjąć decyzję o innej kwocie wynagrodzenia opiekunów praktykantów lub stażystów.

3. Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe (tj. centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego i/lub jednostek systemu oświaty realizujących zadania¹⁰ ckiego) warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów – wyłącznie jako element projektu;

¹⁰ Podmiotami mogącymi realizować zadania CKZiU mogą być jednostki oświatowe prowadzące kształcenie zawodowe: Centra Kształcenia Zawodowego (CKZ); Centra Kształcenia Praktycznego (CKP); Centra Kształcenia Ustawicznego (CKU); Ośrodki Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego oraz technika, szkoły zawodowe, szkoły policealne.

a. wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych dla zawodów szkolnictwa zawodowego w sprzęt i materiały dydaktyczne.

WYPOSAŻENIE PRACOWNI I WARSZTATÓW

Wyposażenie pracowni lub warsztatów będzie możliwe pod następującymi warunkami:

- ✓ Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.
- ✓ Wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe;
- ✓ Inwestycje infrastrukturalne są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie poniższe warunki:
 - nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury;
 - potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb;
 - infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.

4. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- a. **włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów** potwierdzających kwalifikacje zawodowe oraz kwalifikacje mistrza i czeladnika w zawodzie, w tym m. in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji, upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów;
- b. **tworzenie klas patronackich w szkołach;**
- c. współpracę w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach i w formach pozaszkolnych do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- d. opracowanie lub modyfikację programów nauczania;
- e. wykorzystanie rezultatów projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL;
- f. **współpracę** szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z uczelniami wyższymi.

5. Rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego:

- a. uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno - zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno - zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego w szkołach;
- b. tworzenie w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, centrach kształcenia ustawicznego, CKZiU lub innych zespołach realizujących zadania zbieżne z zadaniami

CKZiU **Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa)** umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów, słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty i osób dorosłych;

- c. **zewnętrzne wsparcie szkół** w obszarze doradztwa edukacyjno - zawodowego.

DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE

Zewnętrzne wsparcie szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego będzie możliwe pod warunkiem:

- ✓ program zewnętrznego wsparcia powinien przyczynić się do zwiększenia dostępu do usług doradztwa edukacyjno-zawodowego opartych na rzetelnej informacji edukacyjno - zawodowej;
- ✓ zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej może obejmować tworzenie regionalnych systemów informacji edukacyjno-zawodowej;
- ✓ zakres wsparcia wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na jej specyficzne potrzeby;
- ✓ realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego na poziomie regionalnym obejmuje następujące etapy:
 - współpracę z KOWEŻiU w zakresie doskonalenia kadry systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym m.in. wykorzystania zasobów doradztwa na potrzeby regionu, gromadzenia i udostępniania informacji edukacyjno-zawodowej;
 - współpracę z instytucjami wojewódzkimi na rzecz rozwoju doradztwa edukacyjno - zawodowego w regionie, w tym tworzenie i rozwój wojewódzkiej sieci współpracy doradców i instytucji;
 - zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej na poziomie regionu, w tym dostępnej on-line;
 - doskonalenie kadry doradców-konsultantów w oparciu o programy szkoleń przygotowane przez KOWEŻiU;
 - koordynowanie i monitorowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego podejmowanych na poziomie lokalnym;
 - współorganizowanie we współpracy z doradcami-konsultantami, instytucjami tworzącymi sieć wsparcia doradztwa zawodowego, regionalnymi/lokalnymi pracodawcami lub przedsiębiorcami przedsięwzięć na rzecz rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego, np. targi edukacyjne, targi pracy, festiwale zawodów.
- ✓ osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego na poziomie regionalnym jest konsultant wojewódzki. Konsultant wojewódzki jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio współpracujący z doradcami-konsultantami w realizacji zewnętrznego wsparcia na poziomie powiatu. Konsultant wojewódzki to osoba zatrudniona w wojewódzkim ośrodku doskonalenia nauczycieli lub w centrum kształcenia zawodowego;
- ✓ realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego na poziomie lokalnym obejmuje następujące etapy:
 - przeprowadzenie diagnozy stanu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole, w celu identyfikacji potrzeb szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego;

DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE

- opracowanie planu zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego przez doradców-konsultantów;
- wdrożenie i realizacja planu wsparcia szkoły w zakresie doradztwa edukacyjno - zawodowego;
- tworzenie i rozwój sieci doradców edukacyjno – zawodowych oraz sieci instytucji;
- monitorowanie i ewaluacja zadań realizowanych w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach systemu oświaty;
- ✓ osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego jest doradca-konsultant. Doradca-konsultant jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio współpracujący z placówką w realizacji zewnętrznego wsparcia na poziomie powiatu. Doradca-konsultant to osoba zatrudniona w poradni psychologiczno – pedagogicznej, powiatowej placówce doskonalenia nauczycieli, w centrum kształcenia praktycznego lub centrum kształcenia ustawicznego;
- ✓ do zadań doradcy-konsultanta należy pomoc w diagnozie potrzeb szkoły oraz dostosowanie oferty doskonalenia do zdiagnozowanych potrzeb, a następnie pomoc w zbudowaniu planu wspomagania i jego realizacji;
- ✓ na podstawie wyników diagnozy doradca – konsultant, we współpracy ze szkołą lub placówką systemu oświaty, opracowuje plan wsparcia ww. podmiotów. Plan powinien zawierać propozycję działań i rozwiązań ukierunkowanych na podniesienie jakości usług świadczonych w szkole lub placówce systemu oświaty z zakresu doradztwa edukacyjno zawodowego, czyli tzw. formy doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- ✓ plan wsparcia szkoły powinien uwzględniać konieczność wykorzystania potencjału i zasobów szkoły. Wśród realizatorów zadań określonych w planie wsparcia szkoły wyróżnić należy: kadrę szkoły, doradców-konsultantów oraz instytucje zewnętrzne wspierające szkolne doradztwo zawodowe (w tym poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Ochotnicze Hufce Pracy, powiatowe urzędy pracy);
- ✓ katalog działań możliwych do zrealizowania w ramach planu wsparcia szkoły obejmuje:
 - udzielanie pomocy doradcom edukacyjno - zawodowym w organizowaniu szkolnych spotkań, konkursów itp. poświęconych doradztwu edukacyjno – zawodowemu;
 - współpracę przy organizacji spotkań poświęconych doradztwu edukacyjno – zawodowemu z uczniami, rodzicami, radami pedagogicznymi, zespołami wychowawców oraz przedstawicielami pracodawców lub przedsiębiorców;
 - inicjowanie współpracy z zewnętrznymi instytucjami wspierającymi szkolne doradztwo edukacyjno – zawodowe;
 - udostępnianie informacji, np. o instytucjach zewnętrznych wspierających doradztwo edukacyjno – zawodowe, opisanych w mapie lokalnej sieci doradztwa edukacyjno - zawodowego lub możliwościach pozyskania materiałów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego;
 - inicjowanie i koordynowanie konkursów, konferencji i innych przedsięwzięć z dziedziny doradztwa edukacyjno - zawodowego o zasięgu lokalnym;
 - wspieranie aktywności szkoły w środowisku lokalnym poprzez udział w targach

DORADZTWO EDUKACYJNO-ZAWODOWE

szkolnych, organizacji lub udziale w tzw. drzwiach otwartych;

- organizacja wspólnych warsztatów, spotkań oraz konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się doradztwem w powiecie, władz lokalnych, przedstawicieli pracodawców lub przedsiębiorców czy szkół wyższych;
- działania związane z tworzeniem i rozwojem sieci doradców edukacyjno – zawodowych i instytucji mają na celu:
- identyfikację osób zajmujących się problematyką doradztwa edukacyjno – zawodowego w szkołach, placówkach systemu oświaty i instytucjach danego powiatu;
- inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć umożliwiających wymianę doświadczeń osobom zainteresowanym doradztwem edukacyjno – zawodowym (dyrektorom, doradcom zawodowym, pedagogom, psychologom, nauczycielom);
- podejmowanie działań integrujących środowisko osób zajmujących się w szkołach i innych instytucjach problematyką doradczą;
- budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo edukacyjno – zawodowe w powiecie;
- organizacja warsztatów dla członków sieci doradców edukacyjno – zawodowych z terenu powiatu, z uwzględnieniem problematyki doradztwa edukacyjno – zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymianę informacji, np. o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji z regionalnego rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół, badań i analiz dotyczących lokalnego rynku pracy i dobrych praktyk, propagowanie działań doradczych.

Beneficjent: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)

Grupa docelowa:

- uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe;
- placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, centra kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- gimnazjaliści (w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego);
- gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne (wyłącznie dla typu operacji nr 5);
- młodociani pracownicy;
- szkoły i placówki oświatowe oraz ich organy prowadzące realizujące kształcenie zawodowe oraz szkoły artystyczne kształcące w zawodach artystycznych;
- nauczyciele kształcenia zawodowego szkół i placówek oświatowych;
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu;
- nauczyciele wyznaczeni do realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego (wyłącznie dla typu operacji nr 5).

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu 100 000.

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania:
 - Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 80% kosztów kwalifikowalnych.
 - Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie ze schematami pomocy publicznej
- Minimalny wkład własny: 10%

Cross-financing i zakup środków trwałych:

W ramach projektów wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 350 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może łącznie przekroczyć 10% wydatków projektu, chyba że IZ postanowi inaczej.

Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych oraz cross-financing powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.

Instytucja organizująca konkurs: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

POWER: PROJEKTY EDUKACYJNE NA UCZELNIACH WYŻSZYCH

W ramach III osi priorytetowej POWER przewidziano możliwości dofinansowania projektów dotyczących uczelni wyższych, natomiast w ramach V osi priorytetowej dotyczącej obszaru zdrowia, jednym z typów beneficjentów mogą być uczelnie medyczne.

DOFINANSOWANIE KIERUNKÓW STUDIÓW

Kierunki i programy nauczania na studiach I lub II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich będą wspierane w ramach działania 3.1. Natomiast programy studiów doktoranckich będą mogły być dofinansowane w ramach działania 3.2.

POWER

DZIAŁANIE 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym

Typy projektów:

1. Realizacja **programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim albo praktycznym**, dostosowanych, w oparciu o analizy i prognozy¹¹, do potrzeb gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa, zawierających w szczególności:
 - a. tworzenie i realizację **nowych kierunków studiów** odpowiadających na aktualne potrzeby społeczno-gospodarcze,
 - b. dostosowanie i realizację programów kształcenia do potrzeb społeczno-gospodarczych,
 - c. działania włączające pracodawców w przygotowanie programów kształcenia i ich realizację,
 - d. wysokiej jakości **programy stażowe** (ten rodzaj działań może stanowić odrębny typ projektów).
2. Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, w obszarach kluczowych dla gospodarki i rozwoju kraju, określanych w oparciu o analizy i prognozy potwierdzające potrzebę rozwijania określonych kompetencji w konkretnych obszarach¹² oraz w oparciu o zapotrzebowanie zgłaszane przez pracodawców/organizacje pracodawców, realizowane (z wyłączeniem staży) np. poprzez:
 - a. **certyfikowane szkolenia i zajęcia warsztatowe** kształcące kompetencje,
 - b. dodatkowe **zajęcia** realizowane wspólnie **z pracodawcami**,
 - c. dodatkowe zadania praktyczne dla studentów realizowane w formie projektowej, w tym w ramach **zespołów projektowych**,
 - d. **wizyty studyjne u pracodawców**.
3. Wspieranie świadczenia wysokiej jakości usług przez instytucje (np. **akademickie biura karier**), wspomagające studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy.

Dofinansowanie dotyczyć będzie działań wspomagających studentów w rozpoczęciu aktywności zawodowej na rynku pracy oraz podnoszących kompetencje kadr wyspecjalizowanych jednostek uczelni (m.in. akademickich biur karier) w zakresie

¹¹ Podstawą oceny będzie cykliczna analiza zapotrzebowania na kompetencje zlecona podmiotowi zewnętrznemu nie rzadziej niż raz na 3 lata. Dodatkowo pod uwagę brane będą dostępne analizy na poziomie krajowym (takie jak Bilans Kapitału Ludzkiego), regionalnym oraz wyniki prowadzonego monitoringu karier zawodowych absolwentów.

¹² Działania w ramach konkursu dotyczą wyłącznie kompetencji najbardziej pożądanych przez pracodawców – wyznaczanych na podstawie badań ewaluacyjnych i specjalistycznych

BIURA KARIER

poradnictwa zawodowego, coachingu kariery, mentoringu, poradnictwa w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej, w tym także stosowania narzędzi diagnozowania kompetencji. Ponadto wsparcie może obejmować rozwój nowoczesnych technologii w zakresie narzędzi służących poradnictwu zawodowemu.

4. Rozwój oferty uczelni w zakresie realizacji **trzeciej misji, jako forum aktywności społecznej** np. poprzez programy realizowane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, przyczyniające się do rozwoju kompetencji kluczowych, odpowiadających potrzebom rynku pracy, gospodarki i społeczeństwa

TRZECIA MISJA

Działania w ramach trzeciej misji uczelni mogą dotyczyć np.: tworzenia przez uczelnię innowacyjnych form aktywizacji społecznej i edukacyjnej mieszkańców regionu (w tym w szczególności kierowanych do osób wykluczonych społecznie), inicjowania przez uczelnię programów dokształcania dla osób w różnych grupach wiekowych zgodnych z lokalnymi i regionalnymi strategiami rozwoju, w szczególności z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami oraz wspierania uczelni w zakresie współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

Beneficjent: uczelnie i inne podmioty realizujące kształcenie na poziomie wyższym

Grupa docelowa:

- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy
- organizacje pracodawców
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: 97%
- Minimalny wkład własny: 3%

Cross-financing i środki trwałe stanowią nie więcej niż 10%

Instytucja organizująca konkurs: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Aktualny konkurs: **Program Studiujesz? Praktykuj!**¹³

Kluczowe kryteria dostępu¹⁴:

- Wnioskodawcą jest wyłącznie szkoła wyższa publiczna bądź niepubliczna, kształcąca **co najmniej 100 studentów** na studiach stacjonarnych
- wnioskodawcą jest szkoła wyższa, której jednostki spełniają w dniu złożenia wniosku warunki, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku studiów oraz poziomie kształcenia określone szczegółowo w ustawie –

¹³ Z możliwości aplikowania wyłączone są uczelnie o statusie państwowej wyższej szkoły zawodowej oraz niepubliczne wyższe szkoły zawodowe objęte projektem pozakonkursowym „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych”.

¹⁴ Wszystkie kryteria wskazane są w regulaminie konkursu dostępnym na stronie www.power.gov.pl

Prawo o szkolnictwie wyższym i w aktach wykonawczych do tej ustawy (w przypadku uczelni nieposiadających podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni warunek dotyczy uczelni)

- kierunek, na którym będą realizowane działania w ramach projektu, nie posiada w momencie zgłoszenia negatywnej oceny jakości kształcenia ani obowiązującej negatywnej oceny PKA
- projekt trwa **nie krócej niż rok i nie dłużej niż dwa lata**
- **staż trwa minimum 1 miesiąc, nie mniej niż 120 godzin wykonywania zadań stażowych**
- limit miesięcznego stypendium stażowego studenta: 50% przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (przy 168 godzinach pracy w miesiącu)
- limit miesięcznego wynagrodzenia opiekuna po stronie pracodawcy: 100% przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (przy 168 godzinach pracy w miesiącu i opiece na minimum 10 stażystami)
- **co najmniej 30% studentów** z danego kierunku objętego działaniami w ramach projektu zostanie skierowanych **na staż**

Kryteria premiujące:

- Wszystkie staże realizowane w projekcie będą trwały nie krócej niż 3 miesiące (łącznie co najmniej 360 godzin) (5 pkt)
- projekt przewiduje staże zagraniczne w zakresie podnoszenia praktycznych umiejętności studentów – minimum 10% wszystkich staży (5 pkt)
- wnioskodawca posiada wyróżniającą ocenę programową Polskiej Komisji Akredytacyjnej na co najmniej jednym prowadzonym kierunku studiów albo wyróżniającą ocenę instytucjonalną
- organizacja staży wyłącznie na kierunku/ach studiów o profilu praktycznym (5 pkt)
- uczelnia prowadzi sformalizowaną i udokumentowaną, co najmniej 12 miesięczną, współpracę z pracodawcami w zakresie praktycznych elementów kształcenia (5 pkt)
- podmiot, u którego przeprowadzany jest staż, wnosi wkład własny w wysokości co najmniej 5% wartości działań dotyczących bezpośrednio staży (10 pkt)
- wnioskodawca posiada wyróżniającą ocenę programową Polskiej Komisji Akredytacyjnej na każdym kierunku studiów, na którym będzie realizowany projekt (5 pkt)

Maksymalna wartość projektu zależna jest od wielkości uczelni mierzonej liczbą studentów (zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych). Stopniowanie dopuszczalnej wartości projektu pozwoli na ich realizację w zakresie adekwatnym do możliwości organizacyjnych i finansowych wnioskodawcy. Maksymalna wartość projektu wynosi (liczbę studentów określa się wg stanu na dzień złożenia projektu):

- dla uczelni kształcących do 4000 studentów – 1 500 000 PLN,
- dla uczelni kształcących 4 001 – 12 000 studentów – 2 500 000 PLN,
- dla uczelni kształcących powyżej 12 000 studentów – 5 000 000 PLN.

Średni koszt w projekcie na jednego uczestnika nie wynosi więcej niż 15 000 PLN

Nabór wniosków: 14.09-14.10.2015

POWER

DZIAŁANIE 3.2 Studia doktoranckie

Typy projektów:

Tworzenie i realizacja wysokiej jakości¹⁵:

- a. **interdyscyplinarnych programów doktoranckich** o zasięgu krajowym lub międzynarodowym;
- b. **międzynarodowych programów studiów doktoranckich**, przez podstawowe jednostki organizacyjne uczelni wspólnie z innymi jednostkami naukowymi;
- c. programów studiów doktoranckich, kluczowych dla gospodarki i społeczeństwa, wspierających innowacyjność kraju i zapewniających możliwość **transferu/komercjalizacji rezultatów studiów doktoranckich**.

Beneficjent: uczelnie i inne podmioty realizujące kształcenie na poziomie wyższym

Grupa docelowa:

- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: 97%
- Minimalny wkład własny: 3%

Cross-financing i środki trwałe ~~zawężenie~~ **zawężenie** więcej niż 10%

Instytucja organizująca konkurs: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

UMIĘDZYNARODOWIENIE UCZELNI

POWER

DZIAŁANIE 3.3 Umiędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego

Typy projektów:

1. Realizacja **programów kształcenia w językach obcych**, skierowanych zarówno do studentów z Polski, jak i do cudzoziemców.
2. Realizacja **międzynarodowych programów studiów** oraz **międzynarodowych szkół letnich** umożliwiających studiowanie w Polsce cudzoziemcom oraz studiowanie w międzynarodowym

¹⁵ Wysoka jakość realizowanych studiów doktoranckich zostanie zapewniona odpowiednimi kryteriami, w oparciu o które będzie następował wybór projektów. Kryteria w tym zakresie będą bazować na wnioskach wypracowanych w ramach tzw. Inicjatywy Salzburg II, opublikowanych w 2010 r. („Salzburg II Recommendations: European Universities’ Achievements Since 2005 in implementing the Salzburg Principles”) oraz na „Zasadach innowacyjnego szkolenia doktorantów” opracowanych przez ERA Steering group i rekomendowanych w Konkluzjach Rady Unii Europejskiej dotyczących modernizacji szkolnictwa wyższego z 28 i 29 listopada 2011 r. (http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/research_policies/Principles_for_Innovative_Doctoral_Training.pdf). Ponadto będą zgodne z Europejską Kartą Naukowca. Kryteria w szczególności będą odnosić się do następujących zagadnień: otwartego i przejrzystego, poddanego weryfikacji procesu rekrutacji; rozwoju kariery naukowców (rozwoju umiejętności, zdolności do zatrudnienia); warunków pracy i zatrudnienia (ubezpieczenia społecznego, systemu emerytalnego, równego traktowania); wysokiej jakości badań (publikacji, nagród, udziału w najważniejszych konferencjach międzynarodowych, interdyscyplinarności); międzysektorowej współpracy (komercjalizacji, współpracy naukowców z potencjalnymi pracodawcami, w tym podmiotami z sektora handlowego, szkoleń istotnych dla innowacji); współpracy międzynarodowej (kontakty, sieciowanie, współpraca); jakości nadzoru; wpływu społecznego i oddziaływania.

środowisku przez osoby z Polski, uczestniczące w edukacji na poziomie wyższym.

3. Włączenie **wykładowców z zagranicy** posiadających osiągnięcia w pracy naukowej, zawodowej lub artystycznej, w prowadzenie programów kształcenia w polskich uczelniach.
4. Wsparcie procesów uzyskiwania **zagranicznych akredytacji** przez polskie uczelnie lub programy kształcenia.
5. Wsparcie uczestnictwa wybitnie uzdolnionych studentów w **międzynarodowych konkursach lub zawodach**.

Beneficjent: uczelnie i inne podmioty realizujące kształcenie na poziomie wyższym

Grupa docelowa:

- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego - pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: 97%
- Minimalny wkład własny: 3%

Cross-financing i środki trwałe stanowią nie więcej niż 10%

Instytucja organizująca konkurs: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

ZARZĄDZANIE W UCZELNIACH WYŻSZYCH

POWER

DZIAŁANIE 3.4 Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego

Typy projektów:

1. Wdrażanie na uczelniach zmian w zakresie zarządzania procesem kształcenia:
 - a. **informatycznych narzędzi zarządzania** uczelniami: stworzenie centralnego systemu repozytoriów prac dyplomowych¹⁶, obsługa tzw. programów antyplagiatowych, tworzenie otwartych zasobów edukacyjnych,
 - b. **narzędzi udostępniania informacji i danych o szkolnictwie wyższym** tj. wsparcie rozszerzania zakresu informacji przekazywanych przez uczelnie do systemu informacji o szkolnictwie wyższym, wdrażanie systemów wspierania zarządzania finansami oraz

¹⁶ Centralny system repozytoriów prac dyplomowych nie będzie finansowany w ramach Programu, do czasu wejścia w życie odpowiednich regulacji prawnych wprowadzających wymóg zamieszczania prac doktorskich w repozytorium oraz zapewniający publiczny dostęp do wszystkich prac dyplomowych zgodnie ze standardami COAR. Jeżeli powyższy wymóg prawny nie wejdzie w życie do dnia 31.12.2019 r., IZ PO WER wycofa możliwość finansowania utworzenia repozytoriów z Programu.

informatyczne wspieranie innowacyjnego procesu dydaktycznego.

3. Działania podnoszące **kompetencje dydaktyczne kadr uczelni** w zakresie innowacyjnych umiejętności dydaktycznych, umiejętności informatycznych, w tym posługiwania się profesjonalnymi bazami danych i ich wykorzystania w procesie kształcenia, prowadzenia dydaktyki w j. obcym, zarządzania informacją.

Beneficjent: uczelnie i inne podmioty realizujące kształcenie na poziomie wyższym

Grupa docelowa:

- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- pracodawcy/organizacje pracodawców
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego - pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie
- pozostali właściwi ministrowie nadzorujący uczelnie

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: 97%
- Minimalny wkład własny: 3%

Cross-financing i środki trwałe stanowią nie więcej niż 10%

Instytucja organizująca konkurs: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

UCZELNIE MEDYCZNE

POWER

DZIAŁANIE 5.3 Wysoka jakość kształcenia na kierunkach medycznych

Typy projektów:

1. Realizacja **programów rozwojowych** dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie **centrów symulacji medycznej**.
2. Realizacja **programów rozwojowych** dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie **kształcenia pielęgniarek i położnych** ukierunkowanych na zwiększenie liczby absolwentów ww. kierunków

Beneficjent: uczelnie

Grupa docelowa / ostateczni odbiorcy wsparcia:

- Uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym, w tym pracownicy naukowo-dydaktyczni
- Osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym
- Pracodawcy/organizacje pracodawców
- Ministerstwo Zdrowia

Forma wsparcia: dotacja

Warunki dofinansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: typ projektu nr 1 – 100%, typ projektu nr 2 – 90%
- Minimalny wkład własny: typ projektu nr 2 – 10%

Cross-financing i środki trwałe: dla typu projektu nr 1 – 70%, dla typu projektu nr 2 – nie dotyczy

Instytucja organizująca konkurs: Ministerstwo Zdrowia

Konkurs: Realizacja programów rozwojowych dla uczelni medycznych uczestniczących w procesie praktycznego kształcenia studentów, w tym tworzenie centrów symulacji medycznej.

- Konkurs dotyczy projektów polegających na realizacji programów rozwojowych przez uczelnie uczestniczące w procesie praktycznego kształcenia studentów kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego (jeśli dotyczy), pielęgniarstwo (jeśli dotyczy), położnictwo (jeśli dotyczy), w tym tworzenie CSM.

Fizyki projektowe: 1-8 września

Nabór wniosków: 8 października – 9 listopada

Działania możliwe do sfinansowania w ramach projektu:

- Działania niewymagające współpracy międzyuczelnianej:
 - a) **Utworzenie/rozwój i utrzymanie CSM** (element OBOWIĄZKOWY)
 - b) **Staże/kursy/szkolenia dla instruktorów symulacji** w ośrodkach krajowych lub zagranicznych;
 - c) **Staże/kursy/szkolenia dla techników symulacji** w ośrodkach krajowych lub zagranicznych;
 - d) **Staże/kursy/szkolenia dla kadry zarządzającej centrami symulacji** w ośrodkach zagranicznych lub krajowych;
 - e) **Szkolenia/kursy dla nauczycieli planujących wykorzystanie symulacji medycznej**, dotyczące sposobu przygotowania i prowadzenia zajęć symulacyjnych w zakresie, w jakim dana uczelnia planuje wykorzystanie symulacji;
 - f) **Zajęcia dodatkowe dla studentów** (np. organizowanie zajęć interdyscyplinarnych dla studentów różnych kierunków, obejmujących nauczanie pracy zespołowej oraz współpracy między różnymi specjalizacjami; organizowanie wspólnych zajęć studentów kierunków medycznych oraz służb ratowniczych (np. Państwowej Straży Pożarnej, Policji);
- Działania, w ramach których zalecana jest współpraca/koordynacja międzyuczelniana:
 - a) Opracowanie **podręcznika symulacji** obejmującego zasady przygotowania i prowadzenia zajęć symulacyjnych, przede wszystkim w zakresie symulacji wysokiej wierności (zasady tworzenia scenariuszy i przygotowania symulacji, prowadzenie sesji symulacyjnej, przekazywanie informacji zwrotnej (debriefing). Podręcznik może zostać wzbogacony o część e-learningową. Podręcznik może zawierać elementy przygotowania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem innych form symulacji (tworzenie wirtualnych pacjentów, zasady szkolenia i rekrutacji standaryzowanych pacjentów oraz tworzenie scenariusza sesji symulacyjnych z udziałem standaryzowanych pacjentów), zasady nauczania praktycznego,

- b) **nauczanie przy łóżku chorego, nauczanie umiejętności miękkich**, możliwości wykorzystania e-learningu, zasady tworzenia i prowadzenia OSCE;
- c) Ekspertyzy dot. treści nauczanych metodą symulacji. Efektem byłoby opracowanie rekomendacji dotyczących treści nauczanych metodą symulacji, możliwości połączenia różnych form symulacji oraz proporcji różnych form symulacji;
- d) Opracowanie **bazy scenariuszy** symulacyjnych;
- e) Wdrożenie **programu standaryzowanych pacjentów**;
- f) **Opracowanie aplikacji komputerowych** wspomagających nauczanie;
- g) **Wymiana studentów** w celu wymiany doświadczeń oraz szkolenia praktycznego w ramach wybranego przedmiotu;
- h) Organizacja **zawodów symulacyjnych** - organizowanie przez każdą uczelnię zawodów wewnętrznych dla zespołów studenckich oraz organizację zawodów ogólnouczelnianych, opracowanie regulaminu i zasad sędziowania;
- i) **Szkolenia dodatkowe** przeznaczone dla nauczycieli, zwiększające kompetencje dydaktyczne (np. ocena umiejętności, nauczanie przy łóżku chorego, udzielanie informacji zwrotnej, uczenie umiejętności miękkich, OSCE, e-learning itp.);
- j) **Spotkania informacyjne** w celu wymiany doświadczeń, omówienia problemów, pokazania efektów badań dotyczących osiąganych efektów kształcenia, omówienia planów współpracy;
- k) Dodatkowe działania związane z praktycznym uczeniem zawodu (np. letni uniwersytet, w ramach którego każda uczelnia może co roku organizować warsztaty z innej specjalizacji lub szkolenia interdyscyplinarne).

Dokumentacja konkursowa dostępna jest na stronie: www.power.gov.pl

POWER

DZIAŁANIE 5.4 Kompetencje zawodowe i kwalifikacje kadr medycznych

Typy projektów:

1. **kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych** w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno- demograficznymi,
2. **kształcenie specjalizacyjne lekarzy** w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych kraju,
3. **kształcenie podyplomowe lekarzy** realizowane w innych formach niż specjalizacje w obszarach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno- demograficznych kraju, ze szczególnym uwzględnieniem lekarzy współpracujących z placówkami podstawowej opieki zdrowotnej;
4. **doskonalenie zawodowe pracowników** innych zawodów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w obszarach istotnych dla zaspokojenia potrzeb epidemiologiczno- demograficznych

Procedura konkursowa dotyczyć będzie typów operacji: 1, 3, 4.

Beneficjenci:

- W zakresie typów operacji nr 1, 3, 4
 - instytucje uprawnione do kształcenia kadr medycznych
 - Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych
- W zakresie typu operacji nr 2, 3 (w zakresie wynikającym z art. 55 ust. 2b ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1831 z późn. zm.)

- Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

Grupa docelowa / ostateczni odbiorcy wsparcia:

- kadry medyczne
- pracownicy sektora ochrony zdrowia wykonujący zawody istotne z punktu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego

Forma wsparcia: dotacja

Warunki finansowania:

- Minimalna wartość projektu: 50 tys. zł.
- Maksymalna wartość projektu - nie dotyczy, chyba że IZ postanowi inaczej w dokumentacji konkursowej oraz dokumentacji dotyczącej naboru
- Maksymalny poziom dofinansowania: 97% dla typów projektów 1, 3, 4; dla typu projektu 2 - 100%
- Minimalny wkład własny: 3% (dla typu operacji 1, 3, 4)

Cross-financing i środki trwałe stanowią nie więcej niż 10% dla typu projektu nr 2 i 3

Instytucja organizująca konkurs: Ministerstwo Zdrowia

INNE PROJEKTY DLA SZKÓŁ I UCZELNI

Poniżej wymienione są inne typy projektów, w których beneficjentami mogą być organy prowadzące szkoły oraz uczelnie wyższe wraz ze wskazaniem źródła finansowania oraz adresem strony internetowej, gdzie znaleźć można więcej informacji

Typ projektu	Program	Beneficjent	Nabór w 2015	www
Termomodernizacja	RPO WM działanie 4.2	M.in. szkoły wyższe, JST, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe	grudzień	www.funudszedlamazowska.eu
Odnawialne źródła energii	RPO WM działanie 4.1	M.in. szkoły wyższe, JST, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe	BRAK	www.funudszedlamazowska.eu
Rewitalizacja	RPO WM działanie 6.2	M.in. instytucje edukacyjne	BRAK	www.funudszedlamazowska.eu
Projekt partnerski dot. integracji społecznej	RPO WM działanie 9.1	M.in. JST, partnerstwa lokalne	30.09-26.10	www.funudszedlamazowska.eu
Projekty badawcze	RPO WM działanie 1.1	Jednostki naukowe, konsorcja naukowe	BRAK	www.funudszedlamazowska.eu
Projekty badawcze	POIR, poddziałanie 4.1.4	Konsorcjum jednostki naukowej i przedsiębiorstwa	21.10-19.11	www.poir.gov.pl
Projekty badawcze (rozwiązanie problemu zgłaszanego przez firmę)	POIR, poddziałanie 4.1.1	konsorcjum jednostek naukowych lub konsorcjum z udziałem przedsiębiorstw i jednostek naukowych	BRAK	www.poir.gov.pl
Projekty badawcze (regionalne agendy naukowo-badawcze)	POIR, poddziałanie 4.1.2	konsorcjum z udziałem przedsiębiorców i jednostek naukowych, w których liderem jest jednostka naukowa	BRAK	www.poir.gov.pl
Infrastruktura badawcza¹⁷	POIR działanie 4.2	Uczelnie, jednostki naukowe, konsorcja	1.10.2015-31.03.2016	www.poir.gov.pl
E-edukacja	RPO WM poddziałanie 2.1.1	Uczelnie wyższe	BRAK	www.funudszedlamazowska.eu

¹⁷ Dotyczy projektów uwzględnionych na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej

Digitalizacja zasobów nauki	POPC poddziałanie 2.3.1	Jednostki naukowe, uczelnie	30.09.2015-29.02.2016	www.polskacyfrowa.gov.pl
E-usługi publiczne	POPC działanie 2.4	Jednostki naukowe	BRAK	www.polskacyfrowa.gov.pl
Studia dot. pomocy społecznej	POWER działanie 2.5	Uczelnie	28.09-9.10.2015	www.power.gov.pl
Pilotaże profilaktyki zdrowotnej	POWER działanie 5.1	Uczelnie medyczne	BRAK	www.power.gov.pl
Rozwój ekonomii społecznej	POWER działanie 2.9	Uczelnie	BRAK	www.power.gov.pl
Wsparcie systemu oświaty	POWER działanie 2.10	Uczelnie, placówki doskonalenia nauczycieli	BRAK	www.power.gov.pl
Rozwój narzędzi LongLifeLearning	POWER działanie 2.14	Uczelnie	Brak	www.power.gov.pl
Modernizacja treści kształcenia zawodowego	POWER 2.15	Uczelnie	Brak	www.power.gov.pl
Podwyższanie kompetencji pracowników sądu	POWER 2.17	Uczelnie	BRAK	www.power.gov.pl

ŹRÓDŁA WIEDZY O FUNDUSZACH EUROPEJSKICH

I. PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Strona www.funduszeuropejskie.gov.pl, wraz z portalami poszczególnych programów operacyjnych:

- www.poir.gov.pl
- www.pois.gov.pl
- www.power.gov.pl
- www.popc.gov.pl
- www.popw.gov.pl
- www.popt.gov.pl
- www.ewt.gov.pl
- www.regionale.gov.pl

Portal Funduszy Europejskich stanowi kompendium wiedzy o środkach unijnych. Są tu publikowane:

- dokumenty programowe
- wytyczne
- harmonogramy naboru wniosków
- ogłoszenia o naborach wniosków
- wzory dokumentów aplikacyjnych
- zaproszenia do udziału w szkoleniach i konferencjach o tematyce funduszowej

Na portalu można zapoznać się z mechanizmami działania Funduszy Europejskich, zasadami aplikowania o środki unijne oraz obowiązkami beneficjentów w czasie realizacji projektu. Na stronie dostępny jest także słownik pojęć „funduszowych”.

Śledząc zakładkę *Wiadomości*, czytelnicy portalu mogą na bieżąco zapoznać się z wydarzeniami dotyczącymi Funduszy Europejskich lub konkretnego programu operacyjnego.

Portal daje możliwość analizy raportów, podsumowań, zestawień wyników badań dotyczących wdrażania Funduszy Europejskich.

Ze strony www.funduszeuropejskie.gov.pl możliwe jest przejście do bazy dotychczas zrealizowanych projektów oraz strony internetowej www.mapadotacji.gov.pl. To zestawienie przedsięwzięć, które zostały zrealizowane z udziałem środków europejskich, wraz z ich krótkim opisem. Projekty tam zawarte można filtrować, w szczególności biorąc pod uwagę miejsce realizacji projektu czy jego przedmiot, np. przedsięwzięcie związane z transportem lub projekt edukacyjny.

W ciągu następnych miesięcy zostanie uruchomione narzędzie mające pomóc w wyszukiwaniu odpowiedniego źródła dofinansowania projektu, czyli wyszukiwarka dotacji.

Nadal istnieje portal Funduszy Europejskich na lata 2007 – 2013 oraz powiązane z nim portale programów operacyjnych 2007 – 2013. O ubiegłej perspektywie można przeczytać, wchodząc na stronę www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl.

Szczegółowe informacje, takie jak dokumentacja konkursowa, interpretacji Instytucji Zarządzających znajdują się dodatkowo na **portalach internetowych prowadzonych przez Instytucje Pośredniczące Wdrażające**, przykładowo na stronie Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych czy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

II. PUNKTY INFORMACYJNE FUNDUSZY EUROPEJSKICH

W każdym z szesnastu województw działają Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich. Są one koordynowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

W miastach wojewódzkich zlokalizowane są Główne Punkty Informacyjne, natomiast w mniejszych miejscowościach działają Lokalne Punkty Informacyjne. Strukturę tę dopełnia Centralny Punkt

Informacyjny Funduszy Europejskich zlokalizowany w Warszawie. Obecnie działa ponad 70 punktów w całej Polsce.

Niezależnie od wielkości miejscowości, w której działa punkt, standardy działania, w tym zakres informacji w nim udzielanej są jednakowe.

Odwiedzając punkt informacyjny, można szukać pomocy w zdiagnozowaniu pomysłu i dopasowaniu odpowiedniego źródła dofinansowania do zamierzonego przedsięwzięcia. W ciągu 6 miesięcy po przyjęciu szczegółowych opisów programów świadczona będzie także pomoc na etapie przygotowania i realizacji projektów. Usługa na etapie przygotowywania projektu polegać będzie na omówieniu wymagań stawianych beneficjentowi i projektowi w danym działaniu czy konkursie oraz wskazanie terminów i procedur występowania po środki. Zakres usługi na etapie realizacji projektu obejmuje informowanie o etapach, procedurach, wymaganych dokumentach, terminach związanych z procesem realizacji i rozliczania projektu, informowanie o wymogach przy opisywaniu dokumentów finansowo-księgowych oraz objaśnienie instrukcji przygotowania wniosku o płatność.

Punkty Informacyjne nieodpłatnie udostępniają publikacje dotyczące Funduszy Europejskich wydawane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Urzędy Marszałkowskie lub inne instytucje publiczne zaangażowane we wdrażanie Funduszy Europejskich.

Specjaliści pracujący w punktach informacyjnych prowadzą szkolenia, wykłady i konferencje o tematyce związanej z Funduszami Europejskimi.

Usługi świadczone przez Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich są bezpłatne oraz dostępne dla każdego zainteresowanego.

Pytania do Punktów Informacyjnych można kierować telefonicznie, pocztą elektroniczną i tradycyjną lub w formie konsultacji indywidualnej podczas osobistej wizyty w punkcie.

Lista punktów dostępna jest na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty.

SŁOWNICZEK

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) – zespół szkół lub placówek systemu oświaty, o którym mowa w art. 62a ustawy o systemie oświaty.

certyfikacja – proces, w wyniku którego uczący się otrzymuje od upoważnionej instytucji formalny dokument, stwierdzający, że osiągnął określoną kwalifikację; certyfikacja następuje po walidacji.

instruktor praktycznej nauki zawodu – instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626).

kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy – kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, do których zalicza się następujące kompetencje kluczowe z katalogu wskazanego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- a) porozumiewanie się w językach obcych;
- b) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne;
- c) kompetencje informatyczne;
- d) umiejętność uczenia się;
- e) kompetencje społeczne;
- f) inicjatywność i przedsiębiorczość.

nauczyciel – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego zatrudnionego w OWP, szkole lub placówce systemu oświaty.

nauczyciel kształcenia zawodowego – nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych, w tym nauczyciel języka obcego zawodowego oraz nauczyciel praktycznej nauki zawodu.

otoczenie społeczno-gospodarcze szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe należy rozumieć jako pracodawców, organizacje pracodawców, przedsiębiorców, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych oraz innych interesariuszy zidentyfikowanych w diagnozie.

placówka systemu oświaty – placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne oraz placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe.

placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne - placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy o systemie oświaty, czyli

- placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania,
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;

placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe – placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty, czyli

- placówki kształcenia ustawicznego,
- placówki kształcenia praktycznego oraz
- ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego

profil ogólnoakademicki – zgodnie z Prawem o Szkolnictwie Wyższym profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy.

profil praktyczny studiów – zgodnie z Prawem o Szkolnictwie Wyższym profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią.

program wspomagania jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Realizacja programów wspomagania przebiega w zgodzie ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:

- a. program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
- b. zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów;
- c. realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:
 - przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
 - prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
 - monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

projekt edukacyjny – indywidualne lub zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- a. wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- b. określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- c. wykonanie zaplanowanych działań;
- d. przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

sieci współpracy i samokształcenia - lokalne lub regionalne zespoły nauczycieli z różnych OWP, szkół lub placówek systemu oświaty, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą, szczególnie w zakresie rozwiązywania problemów i dzielenia się doświadczeniem.

specjalne potrzeby edukacyjne – potrzeby, które w procesie rozwoju dzieci i młodzieży wynikają z:

- a. zaburzeń (np. rozwojowych, obniżonych możliwości intelektualnych, wad wymowy);
- b. niepełnosprawności (np. upośledzenie umysłowe, niewidzenie i słabe widzenie, niesłyszenie i słabe słyszenie, afazja, niepełnosprawność ruchowa, całościowe zaburzenie rozwojowe ze spektrum autyzmu, w tym zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone);
- c. choroby przewlekłej;
- d. niedostosowania społecznego albo zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- e. zaburzeń w funkcjonowaniu emocjonalno–społecznym, powstających m. in. w wyniku sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- f. trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą;
- g. specyficznych trudności w uczeniu się, w tym niepowodzeń edukacyjnych;
- h. szczególnych uzdolnień w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, przedsiębiorczości oraz przedmiotów zawodowych;
- i. zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.

uczeń młodszy – uczeń pierwszej klasy przekraczający każdy z poniższych progów edukacyjnych:

- a. przedszkole – I etap edukacyjny (obejmujący klasy I-III w szkole podstawowej);
- b. I etap edukacyjny – II etap edukacyjny (obejmujący klasy IV-VI w szkole podstawowej);
- c. II etap edukacyjny – III etap edukacyjny (obejmujący gimnazjum).

uczeń/dziecko z niepełnosprawnością – uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie lub opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej (dla uczniów: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność wydane przez zespół z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; dla dzieci w wieku przedszkolnym: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność wydane przez zespół z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych lub opinia z poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju).

walidacja – wieloetapowy proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja prowadzi do certyfikacji. Walidacja obejmuje nie tylko ocenę kompetencji (osiągniętych efektów uczenia się), lecz także sprawdzenie ich zgodności z wymaganiami dla danej kwalifikacji.